

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 30.03.2012
Vår ref.: 12-22 LPA/TM
Deres ref.: 11/5424 SL MP/KR

Høringsvar - forslag om å begrense fritaksmetoden for aksjer mv. som eies av livsforsikringsselskaper og pensjonsforetak

Finansdepartementet sendte 31.12.2011 på høring et utkast til endringer i skattereglene for livsforsikringsselskaper. FNO vil med dette inngi sin høringsuttalelse til forslaget.

Hovedsynspunkt

FNO mener at forslaget om oppheving av fritaksmetoden for aksjeinntekter i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen kommer på et meget uheldig tidspunkt for bransjen. Eventuelle endringer i fritaksmetoden kommer i tillegg til nytt solvensregelverk og et generelt lavrenteregime, som allerede innebærer store utfordringer for livsforsikringsselskapene og pensjonsforetakene.

Vår forståelse av lovforslaget

Vi forstår høringsnotatet slik at det kun gjelder endringer i fritaksmetoden for aksjer mv. som er eiet av livsforsikringsselskaper og pensjonsforetak. Lovforslaget foreslås trådt i kraft fra og med 1. januar 2012, slik at fritaksmetoden ikke kommer til anvendelse fra og med denne dato. Videre forstår vi det slik at endringene er avgrenset til kun å gjelde de inntekter knyttet til aksjer mv. som inngår i livsforsikringsselskapenes og pensjonsforetakenes kollektiv- og investeringsvalgportefølje, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 9-7. Vi legger derfor til grunn at fritaksmetoden fortsatt vil gjelde for inntekter knyttet til aksjer mv. som inngår i livsforsikringsselskapenes og pensjonsforetakenes selskapsportefølje og for en forholdsmessig andel av fellesportefølje.

Vi legger også til grunn at skadeforsikringsselskaper og andre selskaper innen finanskonsern ikke foreslås omfattet av lovforslaget.

Tidspunkt og forutsigbarhet

Forslaget innebærer at inntekter fra aksjer mv. som inngår i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen i livsforsikringsselskaper og pensjonsforetak skal skattlegges som alminnelig inntekt med 28 % og at de tilsvarende vil få rett til tapsfradrag for tap på slike aksjer mv.

Departementets forslag kommer samtidig med innføringen av solvensregelverket og et generelt lavrenteregime. Dette er faktorer som samlet sett medfører en vesentlig forverring av rammevilkårene for livsforsikringsselskapene og pensjonsforetakene også sett uten endringene i fritaksmetoden. Det må også antas at opphevelse av fritaksmetoden vil gi økt skattekostnad for livsforsikringsselskaper og pensjonsforetak.

Departementet gir uttrykk for at forslaget i begrenset grad vil øke premiene kundene står ovenfor. For flere livsselskaper er skatt en del av produktenes lønnsomhetskalkyle. Økt skattekostnad kan påvirke disse selskapers lønnsomhet i vesentlig grad og derigjennom føre til økte premier gjennom påslag i fortjenesteelementer.

Tidspunktet for oppheving av fritaksmetoden for aksjeinntekter i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen kunne således knapt vært mer uheldig for bransjen.

Innføringen av Solvens II vil trolig måtte medføre en betydelig nedjustering av den gjennomsnittlige aksjeandelen i kollektivporteføljen. For livsforsikringsselskap og pensjonsforetak med lange pensjonsforpliktelser vil den største underliggende risikoen i det nye solvensregelverket derfor være manglende evne til å oppnå den avkastningen som er nødvendig for å sikre de ytelsene som man har garantert kundene. Sammenholdt med dagens lave rentenivå innebærer det at livsforsikringsselskapers og pensjonsforetakenes evne til å generere avkastning på pensjonskapitalen allerede vil bli svekket.

Livsforsikringsselskapene og pensjonsforetakene har svært langsiktige produkter, og ved å innføre flere omfattende endringer innenfor en kort tidsperiode vil selskapene ikke få den tilstrekkelige forutsigbarhet som leverandører av så langsiktige produkter bør ha. Dette er også anført i brev av 4. januar 2012 fra FNO til departementet.

Lovgiver anmodes på denne bakgrunn om å utsette innføringen av lovendringen til bransjen har fått anledning til å innrette seg etter det nye solvensregelverket og til man ser en normalisering av rentenivåene.

Skattemessig inngangsverdi på aksjene

FNO vil be om at det innføres en overgangsordning som innebærer at skattemessig inngangsverdi for de aksjer mv. som omfattes av lovforslaget settes til det høyeste av historisk kostpris eller markedsverdien på virkningstidspunktet for lovendringen, eventuelt på vedtakelsestidspunktet dersom dette kommer senere.

Det vises til at tilsvarende løsninger med overgangsregler har vært benyttet ved lignende regimeendringer, blant annet ved skattereformen i 1992 som tillot oppskrivning av inngangsverdi til markedsverdi, innføringen av fritaksmetoden i 2004/2005 som ga ulike overgangsløsninger i forhold til gevinster og tap som ble realisert i en overgangsperiode, og sist ved oppheving av skattefritak for gjensidig brann- og husdyrforsikringsselskap i 2009¹, hvor skattemessig inngangsverdi for aksjer,

---

¹ Ot.prp. nr 1(2008-2009) pkt 10.4.

obligasjoner og andre finansielle eiendeler ble satt til markedsverdi. Ved slike ryddige overgangsregler unngås videre at spørsmål om tilbakevirkende kraft kommer på spissen.

Det kan ikke utelukkes at en regimeendring uten overgangsregler som fritar urealiserte gevinster opptjent i tidligere år, kan innebære en grunnlovsstridig tilbakevirkning.

Dersom bare historisk kostpris skal legges til grunn som skattemessig inngangsverdi ved innføringen av lovforslaget, vil livsforsikringsselskapene og pensjonsforetakene måtte foreta en til dels betydelig avsetning til utsatt skatt i balansen på forskjellen mellom markedsverdi og historisk kostpris. Dette vil svekke selskapenes egenkapital og således ha betydelig negative konsekvenser i forhold til det nye solvensregelverket.

En overgangsregel som setter skattemessig inngangsverdi for aksjer mv. som omfattes av lovforslaget til det høyeste av historisk kostpris eller markedsverdi på virkningstidspunktet vil være ryddig og oversiktlig. Dersom lovendringen trer i kraft fra 1. januar et hvilket som helst år (etter 2012), vil også markedsverdiene være kjent, tilgjengelige og verifiserbare gjennom årsregnskapene.

Ordninger som også tilbys av andre selskaper

Departementet vurderer det slik at fritaksmetoden i prinsippet bør gjelde aksjeinntekter som livsforsikringsselskapene og pensjonsforetakene mottar gjennom overskuddsdeling i produktgrupper hvor dette er aktuelt (fripoliser og individuelle livsforsikringskontrakter inngått før 2008). I denne forbindelse foreslår departementet at det bør gis et sjablongfradrag som skal motsvare beskatningen av slike aksjeinntekter som inngår i grunnlaget for overskuddsdelingen.

Tilsvarende bør etter vårt syn også gjelde for avkastning på midler knyttet til produkter uten overskuddsrett som gruppelevsforsikringer og individuelle risikoforsikringer, da også denne avkastningen i realiteten tilfaller forsikringsselskapene. Det følger av forsikringsvirksomhetsloven § 9-7 (2) at eiendeler som motsvarer erstatningsavsetninger skal forvaltes i kollektivporteføljen, og i henhold til § 9-9 (1) skal avkastningen tilordnes disse avsetningene. Selskapet skal i henhold til § 9-21 ha erstatningsavsetninger som skal dekke forventede erstatningsutbetalinger som ikke er oppgjort av eller meldt til selskapet. Avsetningene skal med andre ord være av en viss størrelse, og uten finansavkastning hadde selskapet måttet gjøre større avsetninger. I realiteten innebærer dette at avkastningen som nevnt i § 9-9 (1) tilfaller selskapet.

Disse forsikringene kan også tegnes i skadeforsikringsselskap, og den foreslåtte løsningen tilsvarer det som gjøres i skadeforsikringsselskapene. Skadeforsikringsselskapene blir imidlertid ikke berørt av forslaget om å beskatte aksjeinntekter i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen.

Dersom det ikke gis et sjablongfradrag for disse inntektene vil det innebære en forskjellsbehandling mellom skade- og livsforsikringsselskaper som vi ikke kan se at det skulle være noe saklig grunnlag for. Det bør derfor også innføres regler om sjablongfradrag for avkastning på midler tilknyttet produkter uten overskuddsrett.

FNO vil videre vise til at forslaget også medfører at det vil oppstå forskjellsbehandling mellom tilbydere av innskuddspensjon, da også andre selskaper enn livsforsikringselskaper og pensjonsforetak tilbyr dette produktet.

Spørsmål om fordeling av aksjer mellom porteføljene mv.

Departementets forslag reiser også en del uavklarte problemstillinger. Siden forslaget krever systemendringer og ikke minst krever riktig informasjon for å behandle dette riktig, er det viktig at flest mulig uavklarte problemer er løst så tidlig som mulig. Det vil være særdeles krevende å måtte gå tilbake for å finne ut av forhold fordi man har tolket reglene uriktig. Vi ber derfor om at departementet i regler/forskrift i størst mulig utstrekning gir svar på de forhold som nevnes under.

I de aller fleste livsforsikringselskaper foregår det saminvestering mellom kollektiv- og selskapsporteføljen. Vi antar at gevinst/tap må fordeles etter en gitt brøk. Hvordan denne brøken skal fastsettes krever også avklaring. Som det fremgår av forsikringsvirksomhetsloven § 9-8 kan midlene i kollektiv- og investeringsvalgporteføljene forvaltes i adskilte deler. I mange tilfeller vil selskapsporteføljen bare være saminvestert med en adskilt del av kollektivporteføljen. Det bes om en avklaring av om selskapsporteføljens andel skal beregnes ut fra kollektivporteføljens totale investering i den realiserte aksje eller ut fra størrelsen i den adskilte del.

Så vidt vi kan forstå, reiser saminvestering mellom porteføljer med overskuddsdeling og andre kollektiv- og investeringsvalgporteføljer, de samme problemer som over.

Det forekommer også "transaksjoner" mellom selskaps- og kollektivporteføljen. Ettersom dette er innenfor samme juridiske enhet legger vi til grunn at dette ikke vil være en skattemessig realisasjon. Ved en senere realisasjon må det avklares hvorvidt aksjen skal anses for å være realisert fra selskaps- eller kollektivporteføljen. Det bes om at en avklaring på generelt grunnlag gis.

Høringsnotatet mangler en avklaring av hvordan fordelingen av historiske FIFU-rekker (Først Inn – Først Ut) skal skje dersom selskapene har investert i de samme aksjene i både selskapsporteføljen og kollektiv- og investeringsvalgporteføljen. Samtidig som det er et behov for avklaring på dette området, vil også enhver løsning nødvendigvis by på praktiske utfordringer. Det er kjent når hver enkelt aksje ble ervervet og til hvilken inngangsverdi. Normalt vil imidlertid dette registreres på livsforsikringselskapet som sådan og ikke på den enkelte portefølje aksjen er allokert til. Departementet ser ut til å legge til grunn at midler i portefølje for individuelle kontrakter forvaltes i særskilt portefølje og antar derfor at de administrative konsekvensene av lovforslaget vil være begrenset. Felles forvaltning av midler gjennom en fellesportefølje er imidlertid tillatt i henhold til Forsikringsvirksomhetsloven og vil kunne gi praktiske utfordringer med hensyn til fordeling av aksjeinntekter, da selskapene må ha full oversikt over anskaffelsestidspunkt, inngangsverdier mv for hele fellesporteføljen over tid. De administrative konsekvensene vil derfor være større enn departementet legger til grunn.

Forslaget skaper også utfordringer mht hvordan kreditfradrag skal behandles. Kreditfradrag gis ikke for aksjer som omfattes av fritaksmetoden. For aksjer som eies i sameie mellom selskapsporteføljen

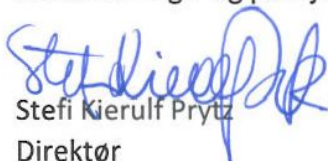
og kollektiv- og investeringsvalgporteføljen, må det derfor avklares hvordan kreditfradrag skal gis. Det samme må gjøres for aksjer som omfattes av porteføljen for overskuddsdeling. Det gjelder enten aksjen utelukkende er eid av denne porteføljen eller denne porteføljen eier aksjer i sameie med selskapsporteføljen og/eller kollektiv- og investeringsvalgporteføljen.

Vi er for øvrig usikre på om tilsvarende avklaringer som nevnt over, er nødvendig for andeler i deltakerlignede selskaper, eller aksjer eid av slike selskaper eller selskaper som omfattes av NOKUS-reglene. Vi ber derfor departementet se nærmere på dette.

Vi vil også påpeke at gjennom nye regler om opphevelse av fritaksmodellen oppstår asymmetri mellom reglene om avskjæring av fradrag for tap på fordringer på konsernselskaper og fritaksmodellen. Særlig for fast eiendom er mange investeringer gjort gjennom datterselskaper. Nylig ble kapitalforvaltningsforskriften endret for å klargjøre at slike investeringer kan gjøres gjennom datterselskaper som er lånefinansiert. Mens tap på slike lån tidligere kunne være fradragsberettiget mens aksjetap ikke ville være det, er det nå snudd om. Vi oppfattet at symmetri var en del av lovgivers målsetning, og hadde gjerne sett symmetrisk behandling siden lånefinansiering gir en større likviditetsmessig fleksibilitet.

Som det fremgår er det etter vårt syn en del uavklarte problemstillinger knyttet til departementets forslag, og lovforslaget vil kreve til dels betydelige tilpasninger av de tekniske systemene. Dette taler også for en utsettelse av iverksettelsestidspunktet for lovforslaget.

Med vennlig hilsen
Finansnæringens Fellesorganisasjon
Livsforsikrings- og pensjonsavdelingen

Stefi Kierulf Prytz
Direktør

Tone Meldalen
Fagsjef

